ӨЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖОҚАРЫ ҲӘМ ОРТА АРНАЎЛЫ БИЛИМЛЕНДИРИЎ МИНИСТРЛИГИ

БЕРДАҚ АТЫНДАҒЫ ҚАРАҚАЛПАҚ МӘМЛЕКЕТЛИК УНИВЕРСИТЕТИ

«Бақсы, жыраў ҳәм дәстан атқарыўшылық мектеплериниң раўажланыўының тарийхый-теориялық ҳәм әмелий мәселелери» атамасындағы республикалық илимий-әмелий конференция

МАТЕРИАЛЛАРЫ

(Нөкис, 26-апрель, 2022 жыл.)

«Бахши, жиров ва достон ижрочилик мактабларининг ривожланишининг тарихий-назарий ва амалий масалалари» республика илмий-назарий, амалий конференция

МАТЕРИАЛЛАРИ

(Нукус, 26-апрель, 2022 йил.)

МАТЕРИАЛЫ

Республиканская научно-практическая, теоретическая конференция «Историко-теоретические и практические вопросы развития школ бакши, сказителя и исполнительства эпоса»

(Нукус, 26-апрель, 2022 год.)

НӨКИС-2022-жыл

Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2022 жыл 7-марттағы 101-F-санлы Бийлиги ҳәм Өзбекстан Республикасы Жоқары ҳәм орта арнаўлы билим министрлигиниң 2022-жыл 14-мартдағы 97-санлы буйрығы тийкарында **«Бақсы, жыраў ҳәм дәстан атқарыўшылық мектеплериниң раўажланыўының тарийхый-теориялық ҳәм әмелий мәселелери»** атамасындағы республикалық илимий-әмелий конференция материаллары. Нөкис. Голд принт баспаханасы 2022 ж. 294 бет.

«Бақсы, жыраў ҳәм дәстан атқарыўшылық мектеплериниң раўажланыўының тарийхый-теориялық ҳәм әмелий мәселелери» атамасындағы республикалық илимий-әмелий конференция материалларына Республикамыздың жоқары ҳәм орта арнаўлы оқыў орынлары профессор-оқытыўшылары, докторантлар, магистрантлар, студентлер ҳәм улыўма орта билим бериў мектеплери оқытыўшыларының илим-изертлеў ҳәм көркем өнер ҳәм тәлим-тәрбия мәселелерине арналған илимий баянатлары киргизилген.

Қарақалпақ мәмлекетлик университети Оқыў-методикалық Кеңесиниң қарары менен 2022-жыл 2-апрель күнги мәжлисинде көрип шығылды ҳәм №8/6.6-санлы ис қағазы менен баспаға усыныс етилди.

Шөлкемлестириўши комитет баслығы:

1. **Реймов А.** Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети ректоры, тех.и.д.

Шөлкемлестириўши комитет ағзалары:

2. **Турдымамбетов И.** Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети Илимий ислер ҳәм инновациялар бойынша проректор,
3. **Низаматдинов Қ.** Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети Илимий изертлеўлер-инновациялар ҳәм илимий-педагог кадрлер таярлаў бөлими баслығы
4. **Өтегенов Ҳ.** Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети Көркем өнер факультети деканы т.и.докторы (PhD).
5. **Аяпов С.** Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети Көркем өнер кафедрасы баслығы
6. **Абатов Ж.** Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети Көркем өнер кафедрасы үлкен оқытыўшысы
7. **Пирназаров С.** Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети Көркем өнер кафедрасы ассистент оқытыўшысы

Еслетпе: Топламда берилип атырған материаллардағы мағлыўматлардың исенимлиги ҳәм мазмунына авторлар жуўапкер.

алоқадорликда олиб борилди. Касбга йўналтириш ишлари ҳам инсоният жамият тараққиётининг эхтиёжларидан келиб чиққан ва у ҳам жамият каби ўз ривожланиш тарихига эга.

IX - XII асрларда ҳунармандчилик кенг ривожланиб, халқимизнинг хорижий давлатлар билан иқтисодий - маданий алоқалари авж олган. Айрим манбаларда қайд этилишича, 32 хил ҳунар тури мавжуд бўлган аҳоли яшайдиган жойни шаҳар деб аташган.

Ҳунармандчиликнинг қадимий даврларда энг кўп тарқалган тури темирчилик, заргарлик, мисгарлик ва тунукасозлик бўлган. Ҳозиргача кенг тарқалган қадимий касблардан бири ёғоч буюмлари ясаш ҳунармандчилиги, теридан ҳар хил буюмлар ясаганлар, пойафзалчилар ўз маҳсулотларни шаҳар ва қишлоқларда юриб аҳолига сотганлар. Нонвойлик, қандолатчилик ва қассоблик хам касблардан бўлиб уларнинг дўконлари ҳар қадамда учраган. Катта тўй-маъракалар ўтказиш одати махсус ошпазлик касбини юзага келтирган. Шарқнинг буюк мутафаккирлари, алломалари деярли барча даврларда ўз асарларида, шеър ва ғазалларида, адабий меросларида ҳалол меҳнатини, касбҳунар эгалашни муқаддаслигини ва зарурлигини таъкидлаб, улуғлаб ўтганлар.

Адабиётлар:

1.Муслимов Н. Касб таълими ўқитувчиларининг касбий компетентлигини шакллантириш технологияси. – Т-2013.

2.Ғозиев Э. Касб ва шахс. Тошкент-1996.

O‘TMISH MUTAFAKKIRLARINING MUSIQA SAN’ATI HAQIDAGI FIKRLARI

Sharipova Sitorabonu Shuxrat qizi
BuxDU pedagogika institutining 70111301- Musiqa ta’limi va san’at mutaxassisligi bo‘yicha 1-bosqich magistranti
Karimov Olimxo‘ja Islomovich
Buxoro davlat universiteti musiqa ta’limi kafedrasi dotsenti, ilmiy rahbar

Annotatsiya: Maqolada Sharq mutafakkirlari - Forobiy, Ibn Sino, A.Jomiy, A.Navoiy, Bobur, Kavkabiy kabi arboblarning musiqiy qarashlari xususida fikr yuritiladi.

Kalit so‘zlar: Musiqa madaniyati, yosh avlod, did, ravnaq, jamiyat, qadim, zamonlar, muayyan, hissa, Sharq.

Аннотация: В статье рассматриваются музыкальные воззрения восточных мыслителей - Фароби, Ибн Сино, А. Джами, А. Навои, Бабура, Кавкабия.

Ключевые слова: Музыкальная культура, молодое поколение, вкус, достаток, общество, древность, времена, удел, вклад, Восток.

Annotation: The state considers the musical views of Eastern thinkers - Farobi, Ibn Sino, A. Jami, A. Navoi, Babur, Kavkabiy.
Key words: Musical culture, young generation, taste, wealth, society, antiquity, times, lot, contribution, East.

Qadimgi davrlarda bu sohani juda ko‘plab olimlar tadqiqod etganlar, hamda o‘z fikrlarini bayon qilishgan. Sharqda: Farobiy, Ibn Sino, A.Navoiy kabi allomalarimiz ham musiqa sohasida ilmiy izlanishlar olib borishgan va musiqaga o‘z munosabatlarini bildirib o‘tganlar. Bu siymolarning musiqa haqida bildirgan fikrlari bugungi kunda shu sohaga qiziquvchilarga muhim qo‘llanma bo‘lib xizmat qilmoqda. Har bir insonning ma’lum bir yo‘nalish haqida bildirgan fikrlari uning bilimlari, tajribalari, dunyoqarashi va xarakteridan agar ijodkor bo‘lsa yo‘nalishidan, chaladigan sozidan kelib chiqib shakllanadi. Ushbu maqolada San’atshunoslik fakulteti magistrantining musiqa haqida qarashlari va izohi bayon etilgan.

Mutafakkirlar,davlat arboblari, olimlar, pedagoglar san’atning barcha turlarida jumladan musiqa san’atida ham insonlarning ongi va ruhiyatida chuqur ta’sir qilib ularda yuksak ma’naviy xislatlarni shakllantirish hamda rivojlantirish vositasi sifatida qarashganlar va bunga katta e’tibor berganlar. Barkamol avlodni tarbiyalashda musiqa san’atining ayrim xususiyatlarini hisobda olish muhimdir. Musiqa qadimgi davrlarda badiiy ifoda vositalarining boshqa turlari-harakat,raqs,ohang,ohangdosh so‘zlar va boshqalar bilan o‘zaro bog‘liqlikdagi birligini tashkil qilgan.Uning alohida badiiy ifoda vositasi sifatida ravnaq topishi jamiyatning sinfiy tarkibini shakllantirish,ko‘ngilxushlik uchun vaqt hamda moddiy ashyolarga ega guruhlarni ajratib olish davriga to‘gri keladi.Beruniy oziktabiat,musiqa eshitishga chanqoq odamlarning paydo bo‘lishi jamiyatning ma'lum darajada rivojlanishiga yo‘l ochganini eslatib o‘tadi.[5]

O‘zbek xalqining musiqa madaniyati ko‘p asrlik tarixga ega. Xalq musiqa merosining zarchashmalari tarixan olislardan boshlanib xalq ijtimoiy hayoti bilan uzviy bog‘liq holda rivojlanib kelmoqda. Xalq musiqa me’rosining ilk ko‘rinishi va tafakkurining taraqqiy etishi Forobiy musiqa nazariyasida tovushlar vujudga kelishining tabiiy-ilmiy ta’rifini beribgina qolmay, kuylar garmoniyasining matematik prinsiplarini ochadi, turli jadvallar, geometriya qoidalari asosida ko‘plab murakkab chizmalar keltiradi. U Sharq musiqasining ritmik asosini dalillar bilan sharhlab beradi. U ritmlarni tashkil etgan zarb birliklari bo‘lmish naqralar, ularning birikmasidan hosil etiladigan ruknlarning turli xillari asosida yaratiladigan ritm o‘lchovlari va turlarini yoritib bergan. “Musiqa haqida katta kitob”da faqat musiqa nazariyasi va tarixi bayon etilmay, Sharqda ma’lum bo‘lgan rubob, tanbur, nog‘ora, ud, qonun, nay kabi musiqa asboblari hamda ularda kuy ijro etish qoidalari tafsiloti ham berilgan. Forobiyning o‘zi mohir sozanda, bastakor, manbalarda yangi musiqa asbobini ixtiro etganligi, unda nihoyatda ta’sirchan

[5] Абу Рейхан Бируни.Изобранные произведения.Том III.Определение границ мест для уточнения расстояний между населенными пунктами[Геодезия]./Исследования П.Г.Булгакова.-Ташкент,1966.84-бет

kuylar yaratgani qayd etiladi. Forobiy musiqaga inson axloqini tarbiyalovchi, sihat-salomatligini mustahkamlovchi vosita deb qaragan. Uning musiqa sohasida qoldirgan merosi musiqa madaniyati tarixida olamshumul ahamiyatga ega.

Taraqqiyparvar insoniyat Forobiy ijodiga hurmat bilan qarab, uning merosini chuqur o‘rganadi. Ovro‘po olimlaridan B. M. Shtrenshneyder, Karra de Vo, T. U. Buur, R. Xammond, R. de Erlanje, F. Deteritsi, G. Farmer, N. Rishar, G. Ley, Sharq olimlaridan Nafisiy, Umar Farrux, Turker, M. Maxdi va boshqalar Forobiy merosini o‘rganishga muayyan hissa qo‘shdilar. Keyingi yilda tabiat go‘zalliklaridan ilmhomlangan inson tomonidan mehnat jarayonida vujudga kelgan. Darhaqiqat, inson turmushini qo‘shiqsiz, musiqasiz, tasavvur qilib bo‘lmaydi. San’at kishilarni ma’naviy kamolotga erishtiruvchi yo‘l. Musiqa (yun. mousiche - muzalar san’ati) - inson hissiy kechinmalari, fikrlari, tasavvur doirasini musiqiy tovush (ton, nag‘ma)lar izchilligi yoki majmui vositasida aks ettiruvchi sanat turi. Uning mazmuni o‘zgaruvchan ruhiy holatlarni ifodalovchi mu-ayyan musiqiy badiiy obrazlardan iborat. Musiqa insonning turli kayfiyatlari (ko‘tarinkilik, shodlik, zavqlanish, mushohadalik, g‘amginlik, xavf-qo‘rquv va b.)ni o‘zida mujassamlashtiradi. Bundan tashqari, Musiqa shaxsning irodaviy sifatlari (qat’iyatlik, intiluvchanlik, o‘ychanlik, vazminlik va b.)ni, uning tabiati (mijozi)ni ham yorqin aks ettiradi. Musiqaning ushbu ifodaviy, tasviriy imkoniyatlari yunon olimlari - Pifagor, Platon, Aristotel va Sharq mutafakkirlari - Forobiy, Ibn Sino, Jomiy, Navoiy, Bobur, Kavkabiy, tasavvuf arboblari - Imom G‘azoliy, Kalobodiy Buxoriy va b. tomonidan yuqori baholangan, sharh va ilmiy tadqiq qilingan. Musiqaning odam ongi va hissiyotiga ta’sir etishning ajoyib kuchi uning ruhiy jarayonlarga hamohang bo‘lgan protsessual - muayyan jarayonli tabiati bilan bog‘liqdir. Musiqa asarlari mazmunida badiiy g‘oyalar umumlashgan holda berilib, musiqali obrazlarning o‘zaro munosabatlari (taqqoslanish, to‘qnashuv, rivojlanish kabi) jarayonida shakllanadi. Mazkur jarayonning xususiyatlariga ko‘ra musiqa mazmuni ham turli - epik, dramatik, lirik belgilarga ega bo‘lishi mumkin. Bulardan insonning ichki dunyosi, ruhiy holatlarini ifodalashga moyil bo‘lgan lirika musiqaning “botiniy” tabiatiga ancha yaqindir. Musiqaning mazmuni - shaxsiy, milliy va umumbashariy badiiy qiymatlarning birligidan iborat bo‘lib, bunda ma’lum xalq, jamiyat va tarixiy davrga xos ruhiy tarovat, sur’at, ijtimoiy fikr va kechinmalar umumlashgan holda ifodalanadi. Musiqa shakllari har bir davrning ma’naviy-ma’rifiy talablariga javob bergan holda, ayni vaqtda inson faoliyatining ko‘pgina jabhalari (muayyan jamoaviy tadbirlar, odamlarning o‘zaro etik va estetik ta’sir etish, muloqot qilish jarayonlari) bilan mushtarakdir. Musiqaning, ayniqsa, insonning axloqiy va estetik didini shakllantirish, hissiy tuyg‘ularini rivojlantirish, ijodiy qobiliyatlarini rag‘batlantirish vositasi sifatida roli juda muhimdir.[6]

Musiqa san’atida antik(yunon va rim) ilmiy meros orqali boyitilgan dunyoviy yo‘nalish IX-XII asrlarda ilmiy-musiqiy tafakkurning yorqin rivoji uchun asos bo‘lib xizmat qilgan. Bu sohada O‘rta Osiyoda tug‘ilib o‘sgan yoki faoliyati qaysidir darajada shu mintaqaga bevosita aloqador bo‘lgan buyuk olimlar- Abu

[6] Online ensklopediya Qomus.info Abdumannon Nazarov Olimjon Bekov

Nasr Farobiy, Ibn Sino,Muhammad Xorazmiy,Faxriddin Roziy va boshqalar juda katta hissa qo‘shishgan. Ularning asarlarida Movarounnahrning musiqiy yutuqlari-cholg‘u asboblari sozlash usullari,texnik jihatdan nozik,qadimiy ijro shakllari va boshqalar yorqin aks ettirilgan.[7]

Kaykovus (XI asr) qalamiga mansub mashhur “Qobusnoma” asarida o‘sha payt san’atida shuhrat qozongan “Movarounnahr to‘rtliklari” (dubaytixoyi Movarounnahr), jang san’ati,qon to‘kish,oshiqlik va sarguzashttalablik-ayyor - pishagi haqida ham batafsil so‘z yuritiladi.[8]

X-XI asrlardan boshlab dunyoviy yo‘nalish bilan bir qatorda islom dini negizida tasavvuf ta’limoti va uning musiqiy-she’riy an’analari vujudga kelgan. Xurosonning yirik tasavvuf maktabi ham Movarounnahrdan uncha uzoq bo‘lmagan hududda ravnaq topgan.Keyinchalik so‘fiylarning maxsus xonanda va bastakorlari-qavvollar paydo bo‘lgan, so‘fi musiqasida samo,zikr,raqs atamalari vujudga kelgan. “Musiqa tinglash” masalasi ham so‘fiylik manbalarida turli bahs-munozaralarga sabab bo‘lib,uning tarafdorlari ham,tanqidchilari ham paydo bo‘lgan. Shu tariqa qadimgi davr va ilk o‘rta asrlar boy cholg‘u va vokal san’ati an’analari Movarounnahr va Xuroson shaharlarida IX-XII asrlarda, keyinchalik XIV-XV asrlarda yangicha rivojlanishning bosqichlarini bosib o‘tgan. Keyinchalik aynan Samarqanddan (so‘g‘d musiqa an’analari vorisi) mashhur musiqashunos Hakim Abu Hafs So‘g‘diy yetishib chiqqani ham tasodif emas,albatta. Uning X asr boshlarida shohrud cholg‘u asbobini yaratgani Abu Nasr Farobiyning “Musiqa haqida katta kitob” asarida,shuningdek,bir qator o‘rta osiyolik musiqashunoslar tomonidan qayd etib o‘tilgan.[9]

Musiqa ta’limida nihoyatda katta ahamiyat bergan O‘rta osiyolik mashhur musiqachilar orasida qomusiy olim Muhammad al Forobiy alohida o‘rin egallaydi. Olim filosofik va siyosiy masalalar bilan uzviy bog‘liq holda maorifni rivojlantirish yosh avlodni tarbiyalash va o‘qitish masalalariga katta etibor qaratgan Farobiy “Musiqa haqida katta kitob” degan ko‘p jildli asari bilan o‘rta asrning yirik musiqashunosi sifatida ham mashhur bo‘ldi. U musiqa ilmini nazariy, amaliy tarmoqlarga, kuylarning ichki tuzilishi, qonuniyatlarini hisobga olib ta’rif va ilmi iqoga ajratadi.[10]

Adabiyotlar

1.О.И.Каримов Значение специфических особенностей и воспитательных возможностей узбекских народных инструментов - Academy, 2020

2.О.И.Каримов ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ МУЗЫКАЛЬНЫЕ ВЗГЛЯДЫ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ МУЗЫКИ - Вестник науки и образования, 2020

3.O.I. Karimov TANBUR SOZINING PAYDO BO ‘LISHI VA MILLIY CHOLG‘U IJROCHILIGIDAGI O‘RNI- Scientific progress, 2021

[7] O‘zbekiston madaniy merosi. “Silk road media” “ East star media” Toshkent -2020.63-bet.

[8] Amir Unsur al-Maoliyi Kaykovus. Kitob-i Nasihat-noma ma'ruf ba: Qobusnoma.Musahhih:Said Nafisiy.-Tehron,1983.143-bet.

[9] O‘zbekiston madaniy merosi. “Silk road media” “ East star media” Toshkent -2020.64-bet.

[10] “Ma’naviyat yulduzlari” (Abdulla Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti, Toshkent, 1999) jurnalidan olindi.

4.О.И.Каримов САДРИДДИН АЙНИ-ЗНАТОК И ЛЮБИТЕЛЬ НАРОДНОЙ МУЗЫКИ - Вопросы науки и образования, 2021
5.Абу Рейхан Бируни.Изобранные произведения.Том III.Определение границ мест для уточнения расстояний между населенными пунктами [Геодезия]. /Исследования П.Г.Булгакова.-Ташкент,1966.
6.Amir Unsur al-Maoliyi Kaykovus. Kitob-i Nasihat-noma ma'ruf ba: Qobusnoma.Musahhih:Said Nafisiy.-Tehron,1983.
7. О.И.Каримов, С.Шарипова Место искусства музыки в формировании идеальной личности человека в дошкольном заведении. Science and Education, 2022

MAKTABGACHA TA'LIM TARBIYALANUVCHILARIGA INTERFAOL STRATEGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI

Qutliyeva Gulmira Durdimurotovna
BuxDU pedagogika institutining 70111301- Musiqa ta'limi va san'at mutaxassisligi bo'yicha 1-bosqich magistranti
Karimov Olimxo'ja Islomovich
Buxoro davlat universiteti musiqa ta'limi kafedrasi dotsenti, ilmiy rahbar

Annotatsiya: *Ushbu maqolada maktab yoshigacha bo'lgan tarbiyalanuvchilarga interfaol strategiyalar va o'yinli metodlar xususida fikrlar yuritiladi.*
Kalit so'zlar: *bolaga yo'naltirilgan ta'lim, interfaol, metod, usul, o'yin, pedagogik texnologiya,* diqqat, xotira, nutq, tafakkur.
Аннотация: *В этой статье объясняются интерактивные стратегии и игровые методы для дошкольников.*
Ключевые слова: *детско-ориентированное обучение, интерактив, метод, прием, игра, педагогическая технология, внимание, память, речь, мышление.*
Annotation: *This article explains interactive strategies and play methods for preschoolers.*
Key words: *child-oriented learning, interactive, method, technique, game, pedagogical technology, attention, memory, speech, thinking.*

Zamonaviy ta'lim jarayoni 2 xil yondashuvga asoslanishi mumkin:

1.Tarbiyachilarga yo'naltirilgan ta'lim ko'proq o'qitishga qaratiladi.

2. Bolaga yo'naltirilgan ta'lim –ko'proq o'rganishga qaratiladi.

Ta'limdagi ikki yondashuvning farqli jihatlari	
Tarbiyachiga yo'naltirilgan ta'lim tartiblari	Bolaga yo'naltirilgan ta'lim tartiblari
Tarbiyachi o'qitayotgan narsa (bilim)ga diqqatni qaratadi	Bolaning ehtiyoji, qiziqishi va individuallashuviga diqqat qaratiladi
Boshqaruv va tartibga diqqatni qaratadi	Bolaning tanlovi, mustaqilligi va ijobiy munosabatlari e'tiborga olinadi

Мундарижа

1-СЕКЦИЯ **БАҚСЫ, ЖЫРАЎШЫЛЫҚ МЕКТЕПЛЕРИНИҢ РАЎАЖЛАНЫЎ ТАРИЙХЫ...**	3
А.М.Реймов. ҚАРАҚАЛПАҚ БАҚСЫ-ЖЫРАЎШЫЛЫҚ КӨРКЕМ ӨНЕРИ.	3
Қурбанбай Заретдинов. ЖЫРАЎ БАҚСЫ ЖӘМИЙЕТЛИК БИРЛЕСПЕСИНИҢ ЖЫРАЎ, БАҚСЫ МЕКТЕПЛЕРИНИҢ РАЎАЖЛАНДЫРЫЎДАҒЫ ОРНЫ…………………………………………	5
A.A.Erejepov. BAQSI HÁM JIRAWSHILIQ KÓRKEM ÓNER MEKTEPLERINIŃ RAWAJLANIWI...	6
Í.J.Moyanov. QARAQALPAQSTAN BAQSÍ - JÍRAWSHÍLÍQ KÓRKEM ÓNERIN ELE DE RAWAJLANDÍRÍWDÍŃ METODOLOGIYALÍQ ASPEKTLERI…………………………………………………………………	14
Ziywar Asqarova, Aydos Qońıratpaev. JIRAWLAR DÓRETIWSHILIGI KÓRKEM ÓNERDE AYRÍQSHA ORÍNǴA IYE...	16
Teńel Qalliev. BAQSI JIRAWSHILIQ MEKTEPLERINIŃ RAWAJLANIW TARIYXI...	19
Аяпов Саламат. ҚАРАҚАЛПАҚ ЖЫРАЎШЫЛЫҚ ӨНЕРИНДЕ НУРАБЫЛЛА ЖЫРАЎ МЕКТЕБИ ҲӘМ ОНЫҢ ДАЎАМШЫЛАРЫ……….	22
Norova Shoira. AN’ANAVIY IJRONING O’ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.......	25
P.Tnıbaev. BAQSILAR ÁWLADI KARIMBAY TNIBAEVTÍŃ DÓRETIWSHILIGI……………………………………………………………	28
Рано Абатбаева. ЖИРОВЧИЛИК МАКТАБИНИНГ ДАВОМЧИЛАРИДАН БИРИ САЛАМАТ АЯПОВ…………………………………………………………..	30
Айтмуратов Ж, Айтмуратова Ж. ҚАРАҚАЛПАҚ МУЗЫКА МӘДЕНИЯТЫНЫҢ РАЎАЖЛАНЫЎЫНДА ЖЫРАЎШЫЛЫҚ МЕКТЕБИНИҢ ОРНЫ…………………………………………………………………	33
Р.Алланиязов. МУСИҚА МАДАНИЯТИДА ДУТОРНИНГ ЎРНИ.................	38
Оспанова Рано. ҚАРАҚАЛПАҚ ЖЫРАЎ- БАҚСЫ САЗЕНДЕЛЕРИ ҲӘМ ХАЛЫҚ ҚОСЫҚЛАРЫНЫҢ ОҚЫЎШЫ-ЖАСЛАРЫМЫЗҒА ТӘРБИЯЛЫҚ ӘҲМИЙЕТИ………………………………………………………………	41
Жолдасбаева Тамара. БУХАРАЛЫ ҚАРАҚАЛПАҚ ЖЫРАЎЛАРЫ………..	44
Бердиханова Гүмисай Маратовна. ҚАРАҚАЛПАҚ МУЗЫКА САЗ ӘСПАБЛАРЫ………………………………………………………………………	47
Динара Нуратдинова. ҲӘЗИРГИ КҮНДЕГИ БАҚСЫШЫЛЫҚ ӨНЕРИНИҢ РАЎАЖЛАНЫЎЫ ҲӘМ ОНЫҢ ЖАСЛАР ТӘРБИЯСЫНДАҒЫ ӘҲИМИЙЕТИ…………………………………………………………………………	49
Xalmuratova Azoda. BAXSHI, JIROVCHILIK MAKTABLARINING RIVOJLANISH TARIXI……………………………………………………………	52
Orazbaeva Dilnaz, Tolibaeva Gulmira. QARAQALPAQ MILLIY ALAMOYNAQ DUWTARINDA ATQARILATUǴIN QOSIQLARDIŃ JASLAR TÁRBIYASINDAǴI RÓLI...	54
Н.П. Қудайбергенов, Л.М.Махамматдинова. Қобыз саз әспабы ҳаққында аңыз әпсаналар...	58
2 СЕКЦИЯ **ДӘСТАН АТҚАРЫЎШЫЛЫҚ ШЕБЕРЛИГИНИҢ РАЎАЖЛАНЫЎЫ..........**	61
Matyoqubov Batir. DOSTONLARDA NAG`MA VA NOMALARINING O’RNI...	61
Сариев Санъат. ХОРАЗМ ДОСТОНЧИЛИГИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ……………………………………………………………………	63
Даулетбаев Талғат. ҚАҲАРМАНЛЫҚ ҲӘМ АШЫҚЛЫҚ ДӘСТАНЛАРДА	68

ХАЛЫҚ САЗ ӘСБАПЛАРЫНЫҢ СӘЎЛЕЛЕНИЎИ…………………………	
Мадримов Бахрам. ЎҚУВЧИ ЁШЛАРНИ МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ТАРБИЯЛАШДА ХОРАЗМ ДОСТОНЧИЛИК ЖАНРИНИНГ ЎРНИ………..	72
И.А.Қўшаев. ДОСТОН МУСИҚАСИ ВА УНИНГ ТАЪЛИМИЙ МУАММОЛАРИ………………………………………………………………	77
Венера Атаханова. КИТОБИ ДАДАМ ҚЎРҚУТ” АСАРИ ВА ХАЛҚ ДОСТОНЧИЛИГИ…………………………………………………………	80
Рўзиев Даврон. ФОЛЬКЛОР ҚЎШИҒИ: “ОПА-ОПА АНЖИЛО”НИ ЎРГАТИШ УСУЛЛАРИ……………………………………………………..	84
Ражабов Тўхтасин. БУХОРО БОЛАЛАР ФОЛЬКЛОР ҚЎШИҚЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ТАРБИЯВИЙ ИМКОНЯТЛАРИ…………………………………	88
Alliyar Shınıbekov, Ozoda Jalǵaspaeva. QARAQALPAQ FOLKLORİ XALQİMİZDİŃ TURMİSİN HÁR TÁREPLEME SÁWLELENDIRIWSHI JANR..	92
Bektursinova Gúlmira, Turdıbaeva Miyirxan. JAŃA ÓZBEKSTANDA BAQSÍSHÍLÍQ HÁM DÁSTÁNSHÍLÍQ KÓRKEM ÓNERINDE XALÍQ - ARALÍQ SHERIKLIK..	95
Ó.Satbaeva. DÁSTAN ATQARIWSHILIQ SHEBERLIGIN ARTTIRIW...............	97
Жолдасбаева Тамара. ҚУРБАНБАЙ ЖЫРАЎ ЖЫРЛАҒАН «ҚЫРЫҚ-ҚЫЗ» ДӘСТАНЫ..	99
Ayapov Salamat. GÓRUǴLI DÁSTANINIŃ QARAQALPAQSHA VERSIYASINIŃ QÁLIPLESIWI HA’M VARIANTLARI…………………….......	102
Сориев Ҳимоят. ХАЛҚ ДОСТОНЧИЛИГИНИ ЎРГАНИШ ВА ЁШЛАРГА ЎРГАТИШ - БУГУННИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИДАН БИРИ…………	106
Оразалиева Разия. ҚАРАҚАЛПАҚ ЖЫРАЎ ҲӘМ БАҚСЫЛАРЫНЫҢ ДӘСТАН АТҚАРЫЎДАҒЫ КӨРКЕМЛИК ШЕБЕРЛИГИ.................................	109
Maxmud Zuxurov. MUZÍKANÍŃ TÁRBIYALÍQ ÁHMIYETI HÁM XALQÍMÍZDÍŃ FOLKLOR JANRÍ…………………………………………………	113
3-СЕКЦИЯ МӘДЕНИЯТ ҲӘМ КӨРКЕМ ӨНЕР ИЛИМИНДЕ ИЗЕРТЛЕЎДИ РАЎАЖЛАНДЫРЫЎ ҲӘМ ЖЕТИЛИСТИРИЎДИҢ АКТУАЛЬ МӘСЕЛЕЛЕРИ…………………………………………………………........................	116
Пирназаров Саубет, Мамутов Парахат. ЖЫРАЎШЫЛЫҚ ҲӘМ БИР АКТЁР ТЕАТРЫ………………………………………………………………	116
Asqarov Niyazbek. MUSIQA - INSONNING TURMUSH TARZI VA IJTIMOY HAYOTIDA ETADIGAN VOSITALAR…………………………………………….	119
Saparbaev Baxtibay, Erniyazov Bazarbay. IJRO ETISHNI O’RGATISHNING TARBIYAVIY VA PROFESSIONAL VAZIFALARI…………………………….	121
Исмаилов Алишер, Алламбергенов Саламат. КӨРКЕМ ӨНЕР ДӨРЕТПЕЛЕРИНИҢ АДАМ ОРГАНИЗМИНЕ РУХЫЙ ТӘСИРИ…………...	124
Юлдуз Атаджанова. РАЗВИТИЕ СОВРЕМЕННЫХ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В МУЗЫКАЛЬНОМ МИРЕ…………………………………....	126
Даўлетназаров Айбек, Даулетов Султан, Салимов Саламат. НАТЮРМОРТ ЖАНРЫНДА ОРЫНЛАНҒАН ЖУМЫСЛАРДЫҢ ПАЙДАЛАНЫЎ ЗАРУРЛИГИ………………………………………………………………………..	129
Г.Кенесбаева. МОЁ ЛИЧНОЕ МНЕНИЕ ОБ ИСКУССТВЕ…………………….	131
Akimniyozov Zakir, Toraboev Mansur. KERAMIKALIQ MATERIALLARDI ISLEP SHIǴARIW NÁTIYJELIGI………………………………………………..	133
Matjanova Munojat. BASLAWÍSH KLASS OQÍWSHÍLARÍN ESTETIK TÁRBIYALAWDA MUZÍKA DÓRETIWSHILIGINIŃ PEDAGOGIKALÍQ WAZÍYPALARÍ………………………………………………………………..	135

Нағметова Гулзар. КОМПОЗИТОРЛАР ДӨРЕТИЎШИЛИГИНДЕ БАЛАЛАР ҚОСЫҚЛАРЫ ҲӘМ ОЛАРДЫҢ КӨРКЕМ МУЗЫКАЛЫҚ АНАЛИЗИ……………………………………………………………………………	137
Úsenova Azima. BAYRAMLAR HA'M MÁDENIY ILAJLAR TÚRLERI HAQQINDA..	139
Gúlchira Xodjametova. QARAQALPAQ MUZİKA MÁDENIYATİNİŃ KÓP QİRLİ TALANT IYESI……………………………………………………………..	143
Юсупбаев Махмут. ҚАРАҚАЛПАҚСТАНДА ҲУЖЖЕТЛИ ФИЛЬМЛЕРДИҢ АЛЫНЫЎЫ ТАРИЙХЫ…………………………………………	145
Абатов Жалғасбай, Серимбетов Расул, Абдимуратов Расул, РЕҢЛЕР ТАБИЯТЫ ҲӘМ ОЛАРДЫҢ ИНСАН ПСИХОЛОГИЯСЫНА ТӘСИРИ......................................	148
Xalmuratova Azoda. MADANIYAT VA SAN`AT SOHASIDA ILMIY TADQIQOTNI RIVOJLANTIRISH VA YUKSALTIRISHNING DOLZARB MASALALARI…………………………………………………………………….	152
Baybosinova Seniya. MIZDAXKAN KOMPLEKSI TARIXI………………………	154
Абдимуратова Н.П, Турымбетова С.М. ЖАСЛАРҒА (ПОЛИГЛОТИК) КӨП ТИЛДИ БИЛИЎ, ТИЛДИҢ, СӨЗДИҢ ИНСАН ӨМИРИНДЕГИ ӘҲМИЙЕТИ ҲАҚҚЫНДА ТҮСИНИК БЕРИЎ…………………………………..	156
Абдимуратов Ж.П. БЕРДАҚ-УЛЛЫ ОЙШЫЛ, ШАЙЫР, ПЕДАГОГ……….	158
Абдимуратов Ж.П. БАЛАЛАРДЫ ҲАҚГӨЙЛИК, ТУЎЫРЫ СӨЗЛИК РУЎХЫНДА ТӘРБИЯЛАЎ…………………………………………………………..	160
Абдимуратов П.С, Акимниязов З.Х. ЖАСЛАРДА ҲУЖДАНЛЫ, ӘДЕП-ИКРАМЛЫ ҚАРЫМ-ҚАТНАС ПАЗЫЙЛЕТЛЕРИН РАЎАЖЛАНДЫРЫЎ..	162
Абдимуратов П.С. ЖАСЛАРҒА АДАМГЕРШИЛИК ПАЗЫЙЛЕТИ ҲАҚҚЫНДА ТУСИНИК БЕРИЎ..	165
Seytanov B.T. MUSIQA MAKTABIDA NAFOSAT TARBIYASI…………………	167
Уалиева Ҳурлиман. КАСБ-ҲУНАР ЭГАЛЛАШ МУҚАДДАСЛИГИ	169
Sharipova Sitorabonu, Karimov Olimxo'ja. O'TMISH MUTAFAKKIRLARINING MUSIQA SAN'ATI HAQIDAGI FIKRLARI………	171
Qutliyeva Gulmira, Karimov Olimxo'ja. MAKTABGACHA TA'LIM TARBIYALANUVCHILARIGA INTERFAOL STRATEGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI...	175
U.Abatbaeva, A.Erejepov. ART-PEDAGOGIKALIQ HÁM ART-TERAPEVTIKALIQ TEXNOLOGIYALARDI OQIWSHILARDI TÁRBIYALAWDA QOLLANIW METODI, FORMA HÁM QURALLARI...........	183
Sh.K.O`rinov. YANGILANAYOTGAN O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA MADANIYAT VA SAN'ATNING O'RNI VA ROLI……………………………..	186
Ramazonova O'g'iloy. INSON QALBI VA RUHIYATINI TADQIQ QILUVCHI IJODKOR..	190
Yerjanova Gulchehra. TARIX MASHG'ULOTLARIDA O'QUVCHILARNI MUSTAQIL ISHLASHGA ORGATISH…………………………………………..	194
Г.Губенова, С.Алламбергенов. ПЕДАГОГИКА ИЛИМИНДЕ ЭТНОМӘДЕНИЙ КОМПЕТЕНЦИЯЛАРДЫ ҚӘЛИПЛЕСТИРИЎ ЖОЛЛАРЫ…………………………………………………………………………	198
Хожамуратов Казахбай, Арунова Жулдыз, Каипназарова Илгиза. ҚАРАҚАЛПАҚСТАН СУЎРЕТЛЕЎ ӨНЕРИ…………………………………..	202
Калкоразов А.А, Уразниязов А.Ж. РЕСПУБЛИКА КАРАКЛПАКСТАН: ПЕРИОД ОБНОВЛЕНИЯ И ПРОЦВЕТАНИЯ…………………………………	204
Абатов Жалғасбай, Умирбеков Ислам, Жолдасов Жанболат.	206